



Klokkenluidersregeling voor het lokaal bestuur Tielt-Winge

De klokkenluidersregeling heeft als doel 'personen te beschermen als zij informatie uit hun werkomgeving over inbreuken op geldende regelgeving melden.' Klokkenluiders moeten hiervoor terecht kunnen bij veilige meldingskanalen. Bij voorkeur is dit intern, ook meldingen bij het bevoegde externe meldingskanaal of openbaarmaking zijn mogelijk. Elke vorm van represaille naar aanleiding van een interne of externe melding, of openbaarmaking, is verboden.

Klokkenluiders zijn personen die in een werkcontext informatie over inbreuken krijgen en die inbreuken melden.

Een klokkenluidersmelding kan gaan over alle inbreuken op wetgeving en regelgeving die in Vlaanderen van toepassing zijn. Het gaat om een handeling of nalatigheid die onrechtmatig is, of het doel of de toepassing van regelgeving ondermijnt. Voorbeelden zijn meldingen over corruptie, fraude, pogingen tot het verhullen van zo'n feiten...

Delegatiemogelijkheid

Het Bestuursdecreet bepaalt dat elke lokale overheid over een eigen intern meldingskanaal moet beschikken. Het decreet duidt het hoofd van het personeel aan als het interne meldingskanaal. Dit betekent dat klokkenluiders bij hen op een veilige manier inbreuken kunnen melden en bescherming krijgen tegen eventuele represailles.

Het hoofd van het personeel kan de bevoegdheid van intern meldkanaal delegeren aan een of meer personeelsleden onder zijn gezag. Hierbij wordt rekening gehouden met de strenge vereisten van vertrouwelijkheid en gegevensbescherming. De delegatie wordt opgenomen in een delegatiebesluit.

Als de melder een melding richt aan een onbevoegd personeelslid of onbevoegde overheidsinstantie, dan stuurt dat onbevoegde personeelslid of die overheidsinstantie de melding zo snel mogelijk op een veilige manier door naar het bevoegde personeelslid. De melder krijgt onmiddellijk bericht van die doorzending.

Samenwerkingsmogelijkheden voor het intern meldingskanaal

Er wordt gekozen om een gezamenlijk meldpunt in te richten tussen gemeente en OCMW Tielt-Winge. Deze samenwerkingsmogelijkheid betreffende het intern meldingskanaal wordt opgenomen in de gezamenlijke beheersovereenkomst.

Interne melding maken

Bij een lokaal bestuur kunnen alleen de personeelsleden van het betrokken lokale bestuur een melding maken bij het interne meldkanaal. Zogenaamde 'externen', die in het kader van een werkrelatie met het bestuur een inbreuk vaststellen (bijvoorbeeld sollicitanten, consultants,...), kunnen alleen een melding van inbreuk maken bij het externe meldkanaal (Audit Vlaanderen of de Vlaamse Ombudsdienst).

De algemeen directeur is het eerste aanspreekpunt en intern meldingskanaal. De personeelsdienst wordt betrokken na en buiten de onderzoeksactiviteiten om de objectiviteit te waarborgen en dit in het kader van mogelijke sanctie- of beschermingsmaatregelen.

Indien de algemeen directeur zelf betrokken is, hetzij als klokkenluider zelf, hetzij als partij aangehaald door een andere klokkenluider, dan zullen de interne vertrouwenspersonen optreden als (back-up) meldpunt.

Personeelsleden doen bij voorkeur een interne melding als de inbreuk doeltreffend intern kan worden behandeld en de melder van mening is dat er geen risico op represailles bestaat.

Volgende groepen van personen kunnen een melding doen:

- Personeelsleden van het lokaal bestuur (gemeente, OCMW, Sacha, Hartje Hageland)
- Vrijwilligers en (on)bezoldigde stagiairs van het lokaal bestuur
- Aannemers, onderaannemers, leveranciers en iedereen die werkt onder hun toezicht en leiding
- Personen die informatie over inbreuken hebben gekregen tijdens een werkrelatie die intussen beëindigd is
- Personen van wie de werkrelatie nog moet beginnen en die informatie over inbreuken hebben verkregen tijdens de wervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen.

Als je als klokkenluider een inbreuk meldt, ben je door de regeling beschermd. Individuele melders krijgen bescherming tegen represailles.

Bescherming van identiteit: Je kiest zelf om al dan niet anoniem te melden.

- Meld je anoniem, dan blijft je identiteit uiteraard ongekend
- Maak je je naam bekend, dan wordt je identiteit beschermd. De meldingskanalen zorgen dat deze gegevens vertrouwelijk blijven (de toegang tot deze informatie wordt zoveel mogelijk beperkt):
 - Jouw identiteit
 - Identiteit van de anderen die in de melding genoemd worden
 - Informatie waaruit jouw identiteit of deze van de anderen afgeleid kunnen worden

Elk meldingskanaal moet toelaten dat meldingen over inbreuken anoniem gebeuren. Ook anonieme meldingen kunnen immers belangrijke informatie bevatten over inbreuken die anders misschien niet aan het licht zouden komen.

Bescherming tegen sancties: Personen die anoniem een melding hebben gemaakt of informatie over een inbreuk openbaar hebben gemaakt, en later toch worden geïdentificeerd, krijgen ook de bescherming van het verbod tegen represailles. In het geval van openbaarmaking moet hierbij aan specifieke voorwaarden voldaan zijn (art. III.60/12, §2, tweede lid, Bestuursdecreet).

Melders worden beschermd tegen eventuele sancties. Je mag niet gestraft worden of nadelen ondervinden omdat je de inbreuk hebt gemeld (vb. negatieve beoordelingen, ontslag...).

Klokkenluiders kunnen informatie ook openbaar maken. Ook dan worden ze beschermd tegen sancties. Je kan deze regeling niet gebruiken om een lopende procedure tegen te houden. Als je bewust onjuiste informatie meldt of openbaar maakt, krijg je geen bescherming en zijn er wel straffen mogelijk. Je moet dus gegronde redenen hebben om te geloven dat de gemelde informatie op het moment van de melding juist is.

Rechten van de betrokken persoon: De persoon over wie de melding gaat (de betrokkene), heeft deze rechten:

- Geheimhouding van de identiteit
- Recht op een doeltreffende voorziening in rechte
- Recht op een eerlijk proces
- Vermoeden van onschuld
- Recht van verdediging, vb. het recht om gehoord te worden en het recht op toegang tot hun dossier.

Een melding kan ook mondeling plaatsvinden, via een telefoongesprek of een fysieke ontmoeting.

Het bestuur neemt op de website op hoe een interne melding kan worden gemaakt.

Onderscheid klokkenluidersmelding en een klacht

Een klokkenluidersmelding gaat over de melding van informatie over inbreuken die verkregen is in het kader van werkgerelateerde activiteiten. Die personen lopen na melding het risico op represailles. De klokkenluidersregeling biedt dus een bescherming aan personen die economisch kwetsbaar zijn tegenover de persoon van wie zij de facto afhankelijk zijn voor hun werk. Wanneer er geen sprake is van een dergelijke werkgerelateerde machtsongelijkheid, bijvoorbeeld bij burgers, is de bescherming tegen represailles niet nodig.

Burgers kunnen gebruik maken van de klachtenregeling. Klachten hebben een handeling of de werking van een overheidsinstantie als onderwerp. Klokkenluidersmeldingen zijn strikter afgelijnd: de melding van een inbreuk in dat kader gaat over een handeling of nalatigheid die voldoet aan een van de volgende voorwaarden:

- Ze is onrechtmatig
- Ze ondermijnt het doel of de toepassing van regelgeving

Rol van Audit Vlaanderen

Audit Vlaanderen treedt op als extern meldingskanaal voor meldingen over inbreuken bij lokale besturen. Externen bij lokale besturen kunnen alleen terecht bij Audit Vlaanderen of de Vlaamse Ombudsdienst en niet bij het interne meldkanaal van het lokaal bestuur.

Daarnaast kunnen de personeelsleden van het lokaal bestuur bij het bevoegde externe meldingskanaal terecht, zonder dat er eerst een interne melding moet zijn gemaakt, als zij menen dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat. Zij moeten dat niet motiveren bij het externe meldkanaal. Het interne meldkanaal geniet evenwel de voorkeur.

Indien het intern meldpunt van het lokaal bestuur vragen zou hebben bij de (verdere) aanpak van een onderzoek naar aanleiding van een melding kan Audit Vlaanderen ter ondersteuning gecontacteerd worden via audit@vlaanderen.be of op het telefoonnummer 02 553 45 55.

Bij het ontvangen en registreren van een melding bij het interne meldkanaal wordt telkens gevraagd welke kanalen de melder eventueel ook al gecontacteerd heeft over de inbreuk. Op die manier kan voorkomen worden dat op een gelijktijdig moment eenzelfde melding meermaals behandeld wordt (single-audit-principe). Bij een gelijktijdige melding kan het bestuur contact opnemen met Audit Vlaanderen ter afstemming. Ook Audit Vlaanderen zal bij het ontvangen van externe meldingen steeds nagaan of het single-audit-principe wordt gerespecteerd.